

Ассоциация «Оленеводы Мира»
Association of World Reindeer Herders

Landbruks- og Matdepartementet
Postboks 8007, dep.
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2007 / 1972	Doknr.: 119
Mottatt: 21 FEB 2008	MP/SDO
Saksbeh.: RFE	Ark.: 751
Kopi:	Avskr.:

Kautokeino 18.02.2008

Høringsuttalelse til Lov om dyrevelferd i Norge.

Viser til Landbruks- og Matdepartementets utsendelse av forslag til ny lov om dyrevelferd som vi mottok til høring, datert 16.11.07, ref. 200701972.

Verdensforbundet for Reindrift (WRH) vil gi uttalelse til ovennevnte lovforslag på et generelt grunnlag. Uttalelsen begrenser seg til det som angår bestemmelser vedrørende reindriften, sett i et internasjonalt perspektiv.

Reindriften som urfolksnæring og internasjonale konvensjoner og forpliktelser

Reindriften er en arktisk urfolksnæring med urgammel opprinnelse. Det fins i dag over 20 forskjellige urfolksgrupper som driver med tamreindrift i Nordområdene. Reindriften representerer således en modell for bærekraftig utnyttelse av de skrinne utmarksbeitene i nord, basert på akkumulert kunnskap gjennom generasjoner som er utviklet og tilpasset de klimatiske forholdene som kjennetegner det cirkumpolare nord. Kunnskapen om reinen og reinflokkenes dyrevelferd er rik hos disse folkene.

I Norges Grunnlov er det inntatt en bestemmelse som påligger statens myndigheter å sikre samisk kultur og språk, den såkalte "sameparagrafen", paragraf 110A. Likeså fastsetter ILO-konvensjon nr 169 om urfolks og stammefolk i selvstendige stater, som Norge har ratifisert, viktige prinsipper med relevans i forhold til urfolks deltagelse i beslutningsprosesser som berører dem, slik lov om dyrevelferd faktisk kommer til å berøre den samiske reindriften i Norge.

FN's konferanse for Miljø og Utvikling, i Rio de Janeiro, i 1992, anerkjenner at urfolk besitter viktig tradisjonskunnskap om naturressurser og miljø i egne områder. Det fremgår i kongressens slutterklæring at urfolks tradisjonelle kunnskap bør være sentral i miljøforvaltningen og at statlige myndigheter skal sikre urfolks effektive deltagelse i prosesser hvor bærekraftig utvikling er målsetting. FN konvensjon om Vern av det Biologiske Mangfoldet, av 1992, som Norge har sluttet seg til, inneholder i Artikkel 8j en bestemmelse om urfolks og lokalsamfunnenes kunnskaper, innovasjoner og praksis. Det framgår her at statlige myndigheter skal respektere, bevare og opprettholde urfolks kunnskaper, innovasjoner og praksis som representerer tradisjonelle livsstiler av betydning for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold. Konvensjonspartene er i henhold til dette forpliktet til å fremme en bredere anvendelse av urfolks tradisjonelle kunnskaper.

De forpliktelsene som går frem av de nevnte lover og konvensjoner vil måtte komme i betraktning også når det gjelder bestemmelser om dyrevelferd og reindrift.

Om forslaget til ny lov om dyrevelferd

Samisk reindrift har fått en stor plass i det nye lovforslaget. Likevel registreres det med bekymring at de nevnte lover, konvensjoner, og forpliktelser ikke er lagt til grunn for lovtekstens utforming. Mangelen på fokus på de forpliktelser som foreligger, og mangel på kunnskap om reindriften tradisjonelle kompetanse i utformingen av loven, kan få alvorlige konsekvenser for samisk reindrift i fremtiden. Dette er en bekymring som må tas alvorlig.

Det er spesielt to forhold som det er grunn til å omtale ved denne anledningen:

1. Kastrering

Forbud mot kastrasjon av reinokser ved bruk av samisk tradisjonell kunnskap ble inntatt i Norsk lov i 2005. Bestemmelsen ble innført uten forutgående dokumentasjon på hvorvidt metoden reindriften i Norge har brukt ved kastrering i de siste 30-40 år er smertefullt og skadelidende for dyrets velferd. Etter det vi erfarer var det også stor skepsis blant veterinærer som hadde jobbet med reinsdyr til innføringen av bestemmelsen. De praktiske og økonomiske sidene ved praktiseringen av lovverket har vist at det i realiteten ikke lenger er mulig å bruke kastrering som verktøy i utøvelsen av reindrift i Norge. I det nye lovforslaget er heller ikke kastrering av reinsdyr vurdert og ansett som tiltak for å bedre dyrevelferd.

Bestemmelsen fra 2005 fører i realiteten til det motsatte av det som har vært hensikten med bestemmelsen. Dyrevelferden i reinflokkene forverres med denne bestemmelsen. I motsetning til husdyrhold er den enkelte individs velferd i reindriften avhengig av flokken som helhet. Denne består av individer med et mangfold av ulike egenskaper som samlet sett påvirker velferden til det enkelte dyr. Slike egenskaper er blant annet knyttet til kjønn, alder, størrelse, og adferd hos de enkelte dyr. Reindriften utøvernes erfaring er at voksne okserein, og særlig kastrater, har en beroligende og "bremsende" effekt på flokken, noe som har en samlende og energibesparende effekt som også har stor betydning for flokkens og enkelt individenes velferd. Slik spiller også tilsynelatende ikke-produktive dyr en spesiell rolle i bidraget til flokkens produktivitet som et hele. Reindriften har derfor gjennom alle tider brukt kastrering som verktøy i forvaltningen av flokken. Kastrering av reinsdyr i den samiske reindriften er beskrevet allerede i 1732 av Carl Linne, men er sannsynligvis av mye eldre opprinnelse. Kastrering er en forutsetning for å kunne holde voksne okserein i flokken som verktøy for å bedre flokkens og enkelt dyrs velferd. Uten kastrering vil voksne okserein gå en meget smertefull død i møte etter brunsttiden.

Det er et faktum at kastrering i reindriften har en positive effekter på dyrevelferd og reinens kondisjon. Reinen er et flokkdyr, og må sees på som sådan når dyrevelferd i reindriften skal vurderes. At dette aspektet ikke er vurdert og vektlagt i forbindelse med dyrevelferdsloven er oppsiktsvekkende. Tradisjonell kastrering av reinokser for sikring av bedre dyrevelferd i flokken er et tiltak som bør sikres i lov om dyrevelferd.

2. Flytting og håndtering dyr – "90% - regelen"

Norge har inntatt bestemmelser i sitt lovverk om begrensinger for håndtering av dyr

innen den såkalte "90%-grensen" for drektige dyr. Dette er også gjort gjeldende for reinsdyr. Bestemmelsene er, så vidt vi kjenner til, innført uten konsultasjoner med reindriftens organer, og uten at konsekvensene og den faglige holdbarheten i bestemmelsen er dokumentert eller underlagt særskilt vurdering.

Denne bestemmelsen må påtales fordi den vil kunne medføre økte lidelser for reinsdyr hvis den følges bokstavelig. I tråd med denne, vil eksempelvis vårflytting og transport av reinsdyr, som inntil nå har skjedd i siste halvdel av april og begynnelsen av mai, måtte fremskyndes til mars måned. Det ville i så fall ha store negative konsekvenser for dyrenes velferd på flere måter. I de tilfellene hvor flyttingen skjer til kysten, hvor beiteforholdene for rein vanligvis er svært vanskelige inntil siste halvdel av april, vil dette påføre unødig store belastninger for dyrene. Det største ankepunktet mot denne bestemmelsen er likevel at drektige reinsimler er mest sårbare like før den siste drektighetsmåned. Det har å gjøre med størrelsen på fosteret som på denne tiden fort kan havne i feil leie. Ved håndtering og flytting av flokk i mars/april er det ut fra tradisjonskunnskapen ekstra stor risiko for at drektige simler aborterer og lider unødig overlast. Det er ikke tilfeldig at skilling og flytting tradisjonelt har skjedd så tett opp mot kalvingstidspunktet som mulig. Det er da de drektige simlene er mest robuste.

Det er forkastelig at slike bestemmelser gjøres automatisk gjeldende for en virksomhet som er underlagt så spesielle vilkår fra naturens side som reindriften. I dette tilfellet burde næringen vært konsultert på forhånd. I det minste burde det vært gjort en vurdering av hensiktsmessigheten i bestemmelsen, om ikke en fullstendig dokumentasjon av holdbarheten i denne, før bestemmelsen ble inntatt i lovverket.

Denne bestemmelsen må revurderes hva angår reinsdyr. Slik den foreligger nå vil den bidra til unødige lidelser for reinsdyr.

.....

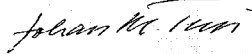
Samisk reindrift står antakelig ovenfor store utfordringer relatert til den globale oppvarmingen av Nordområdene. Indre Finnmark er i følge forskerne den stedet i Norge hvor effekten av den globale oppvarming kommer til å bli mest merkbar. Særlig kan vi komme til å se raske svingninger i temperatur gjennom vinteren med mer snø og vekselvis frost og mildvær. Fokus på reieneiernes tradisjonelle kunnskap og dyrevelferd vil bli viktig i den sammenhengen. Eksempelvis kan kastrering av rein kan være et viktig verktøy for å tilpasse seg de klimaforandringer vi står ovenfor. Tradisjonskunnskaper er et aspekt som dessverre er fraværende i den nye dyrevelferdsloven.

De norske dyrevelferd bestemmelsene, som for eksempel forbud mot tradisjonell kastrering av reinsdyr, fremstår i en særstilling internasjonalt. Norge fremstår som et land der tradisjonell reindriftskunnskap ikke aksepteres og respekteres. Det er i seg selv et hinder for fremme av faglig samarbeid over landegrensene. Det etablerer også forskjeller mellom samene i de forskjellige land som neppe er ønskelig, og neppe innenfor intensjonene av de internasjonale forpliktelsene Norge har påtatt seg når det gjelder samene.

Synliggjøring av reindriftens egen kompetanse i dyrevelferdsloven vil være et viktig og avgjørende skritt for fremme av dyrevelferd i reindriften. Det krever samarbeid mellom næringen og myndighetene, og respekt og anerkjennelse av reindriftens eget kunnskapssystem.

En forutsetning for at loven skal kunne fungere i praksis er at den følger internasjonale konvensjoner og avtaler om urfolks tradisjonskunnskap og rettigheter. Det er viktig at norske lover baseres på reell tilgjengelig kompetanse. Fraværet av reindriftens tradisjonskunnskap gjør lovforslaget svakt slik det foreligger i dag.

Med vennlig hilsen,

Johan Mathis Turi
Generalsekretær
Association of World Reindeer Herders (WRH)

Kopi: -WRH's styre

- Norske Reindriftingsamers Landsforbund, postboks 508, Tromsø